

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂSCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Atacuri clandestine.

De o vreme încoaci devin tot mai fățișe și violente atacurile contra instituțiilor noastre, intra și extra muros, par că o mână le dirigează și ici și colo. Mâna par că e dincolo, iar dincoace patimi oarbe ori Efiialți, nu importă, rezultatul e acelaș, oameni de ai noștri sesvesc cu date false mâna diriguitoră a atacurilor împotriva noastră.

Așa vedem în »Pesti Hirlap« deschisă o rubrică de atacuri sistematice împotriva instituțiilor noastre, în cari să pozează omul la aparență bine informat, care vorbește în cifre pozitive, se înțelege tendențios ticluite din colportagiul de cafenele atât de înfloritor la noi încât, cafe-neaua a devenit forul nostru public. Dela forul roman la forul cafenelilor, ce ironie a sorții. Sigur că divul Traian nu și-ar mai recunoaște o-draslele falnicilor lui legionari.

Avem și noi băncile noastre întemeiate din gologanul nostru pentru dezvoltarea simțului de păstrare și a bunăstării noastre economice. Băncile aceste sunt atât de modeste și se întind într'un cerc atât de îngust, la strictul necesar al desfacerii intereselor noastre economice, încât ele nu constituie primejdie pentru nime, ci numai scutește poporul de ghiarele exploatatorilor uzurari. Ca atari ar trebui să fie sprijinite din partea statului și a tuturor factorilor oficiali și neoficiali, îndeosebi a lumei comerciale, căci ele potențază puterea productivă a poporului ce aduce câștig statului prin urcarea capabilității de contribuție de stat și comerțului prin capabilitatea de piață.

»Pesti Hirlap« ia la țintă aceste bănci, imputându-le tendențe subversive. Ci că ar fi susținute din România, așa se esplică că s'au putut rezistă crizei celei mari financiare, fără a bancrotă nici una, spune chiar că ar fi căpătat prin »Albina« cinci milioane din București și câte verzi și uscate despre legăturile cu băncile boeme spre a scoate la iveală, că băncile românești sunt susținute din afară de cătră dușmanii țării. Despre »Solidaritatea«, asocierea băncilor de control reciproc, scrie cași despre o organizație de contrabandă, ca să discrediteze cu de-săvârșire băncile românești înaintea lumei financiare din țară.

De fapt prin »Solidaritatea« s'au pus băncile românești sub control de specialiști, dela cari își primesc îndrumările de corectitate și conlucrare armonică. Rezistența băncilor românești a urmat chiar din acest reciproc ajutor al băncilor, anume ajutând din propriile puteri cele mai mari pe cele mai mici. Și tot omul ar trebui să se bucure de acest succes al băncilor românești, iar nu se deă alt înțeles răutăcios existenței lor.

Mai trist este, că articolul care pune toporul la rădăcina băncilor românești este eșit din condeiu românesc, îl tradează flecăriile de cafenele cari par a fi luat în arândă pertractarea băncilor românești. Dar și decât aceasta mai trist este, că s'a aflat și o foaie românească »Libertatea« din Orăștie, care »să pertracteze« dușmănos băncile românești. Aceasta foaie anume neînțelegând bilanțul Victoriei, face deducții că a exploatat criza în defavorul clientelei sale, producând astfel un venit prea mare. Uită că în anul de gestiune 1911 s'a făcut o nouă emisiune de 1,300.000 cor. și că astfel capitalul de acții îndoit al »Victoriei« în 1912 a trebuit să producă mai multe venituri, cari au și trebuit împărțite pe acțiunile îndoite sporite. Iată cum o nepricepere duce apa pe moara celor ce atacă băncile românești prin »Pesti Hirlap« și produce zăpăceală la publicul nostru care ar sucumba sub consecvențele unei eventuale zguduiri a băncilor românești. În fața acestui asalt asupra băncilor noastre nu ne putem mângăia cu cuvintele scripturei, cu Doamne iartă-i că nu știu ce fac, fiindcă cei cu răspunderea pentru »Libertatea« trebuie să știe ce fac.

După calomnierea băncilor a urmat tot în »Pesti Hirlap« calomnierea fundațiunii Gozdu că ar servi și aceasta scopuri străine de mențiunea ei și horrendum dictu s'ar face risipă în administrația ei, spesele de administrație de 15.000 cor. ar fi risipă la o avere de 6,500.000 cor. Mai insinuă și tendențe de a creă posturi de sinecură, cum ar fi instituirea dlui Octavian Goga de secretar cu scopul de a da direcțiune antipatriotică tinerimei. Mai face lacomi și pe membri comitetului, pe mitropolitul, episcopii și fruntașii noștri de cea mai înaltă poziție, cari

ar fi speculând fundațiunea cu diurne mari și aruncă în fața lumii suspiciuni de hatăruri, ce sar fi făcând persoanelor și consistorului nostru mitropolitan din Sibiu. Cu un cuvânt provoacă atențiunea guvernului la pretinse abuzuri ce s'ar săvârși în administrația fundațiunei Gozsdu, un fel de apel de abuz la superiorul control de stat.

Și aici operează autorul cu cifre combinate ad libitum pentru a da aparența de bine informat. Tendința acestui articlu încă este a provoca neîncrederea guvernului față de administrația fundațiunei.

Autorul ambilor articli din »Pesti Hirlap«, judecând după forma stilară și tendință e același Efialt, care cu date false provoacă goana guvernului contra celor două instituțiuni mari, a băncilor și a fundațiunii Gozsdu.

Să ne dăm seamă că ce înșamnă băncile noastre pentru popor și fundațiunea Gozsdu pentru creșterea viitoarelor generații intelectuale și atunci vom înțelege gravitatea apariției articlilor din »Pesti Hirlap«.

La începutul băncilor noastre se iviseră detractori, cari tocmai cași acum își debitaseră atacurile în foi streine, dar sentimentul public românesc i-a măturat de pe suprafața vieții noastre publice. Ivitus'au alții, ori reînviatau cei morți odată moralicește? Vom vedea în curând când vor fi vădite arcanele intrigelor din zilele noastre. Atunci vom pune fierul roșu nu numai pe fruntea urzitorului calomniilor, ci și asupra tovarășiei ce susține aceasta companie detestabilă, acest hienism al instituțiilor noastre culturale economice.

Noi ne încredem în soliditatea instituțiilor noastre conduse de bărbați integri, că vor rezistă și acestea atacuri clandestine și cu aceasta credință așteptăm desvoltarea lucrurilor.

Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan.

De: *Eugeniu Munteanu*
preot în Toracul mic.

»Aduceți-vă aminte de învățătorii (mai marii vostri), cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dzeu și privind la săvârșirea vieții lor să le urmați credința«. Pavel: Evrei 13. 7.

O privire cât de fugitivă asupra începutului și a factorilor conlucrători la desvoltarea comunității creștinești e de ajuns pentru de a ne încredința pe deplin despre adevărurile, care ni-le propune s'fă maica noastră biserică în învățăturile sale etern adevărate și mântuitoare de suflet. Deosebiți bărbați înțelepți sau ridicat în deosebite vremi cu felurite învățături și au izbutit a câștiga mulți aderenți pentru părerile lor; mărirea lor a ținut însă numai până ce s'a ivit alt învățat cu alte păreri nouă inpotrivitoare celor de până atunci și, mulțimea lesne crezătoare lăpăda credințele

vechi și se închină cu totul noilor învățatori având ce e nou totdeauna un farmec deosebit și o deosebită putere atrăgătoare. Astfel condusă de învățatori profani și adeseori falși omenimea mii de ani a orbecat întru întunerec căzând din un păcat în altul. Ba începuse a fi privită de unii drept mijloc pentru folosul lor propriu.

În o astfel de stare deplorabilă se afla și poporul jidovesc precând începuse a se ivi creștinismul, când bunului Dzeu făcându-se milă de poporul cel ales al seu precum și de întreaga omenime scăpătată, trimise pe unul născut fiul seu în lume să ne arate calea cea dreaptă ducătoare la fericirea vecinică.

Dacă Christos nu ar fi fost Dzeu deplin, cum i-ar fi succes ca prunc de 12 ani a aduce la uimire și tăcerii pre cărturarii și înțelepții poporului jidovesc, cari erau încărunțiți pe terenul științelor și cunoscători deprinși ai legii lui Moisi!

Căci învățat. rile sale deși propuse fără măiestrie, ci în modul cel mai simplu și lesne de priceput: totuși au fost în stare a câștiga din zi în zi tot mai mulți partinitori, chiar și dintre filozofi și împărați astfel încât astăzi numărul creștinilor, ca credincioși următori ai învățăturilor Lui, numără la mai multe sute de milioane suflete și se adaugă pe zi ce merge prin străduința celor chemați de a propovedui Evangelia mântuitoare și așa ne apropiem de prorocia Mântuitorului care ne pune în vedere timpul, că v'a fi „o turmă și un păstor“!

Totuși nu trebuie să ne amăgim a crede, că lățirea Evangheliei creștinești s'a întâmplat cu ușurință și fără nici o piedecă din partea dușmanilor ei; nu, ci deschizând foile istoriei și cetind despre goanele cele cumplite sub cari a gemut biserică în restimp mai mult de 300 ani, ne vine a strigă cu Psalmistul: „Doamne! căci s'au înmulțit cei-ce mă năcăjese, mulți se scoală asupra mea...!“

Și întru adevăr mult sânge de al Mucenicilor s'a vărsat pentru biserică, dogmele și canoanele ei, însă eroismul luptătorilor creștini au nimicit toate încercările păgânilor, focul dragostei cătră Christos le-a insuflat curaj și statornicie după cuvintele apostolului Pavel cătră Romani: „Cine ne va despărți pre noi de dragostea lui Dzeu? Năcazul, au înbulzala, au goana, au foamea, au goliciunea, au perirea, au sabia?! Și că toate aceste neajunsuri, ba și însaș moartea o au suferit încredințați fiind de biruință, se vede din alte cuvinte, unde același apostol zice: „Gi întru toate acestea biruim pentru cel-ce ne-a iubit pre noi!“

Cu astfel de luptători rezoluți și strașnici apărători ai Evangeliului, cum au fost apostolii și alți bărbați însuflețiți, biserică creștină a delăturat ori-ce pedeci și a supus chiar și pe împilători și tirani așa, încât după goane, s'a înfățișat mai măreață și mai puternică. Un astfel de luptător brav, credincios și rezolut a fost și sftul întâiul Mucenic și arhidiacon Ștefan.

Dacă credința este unul dintre mijloacele de căpetenie pentru de a ne face adevărați închinători ai Dzeului celui viu; dacă fără credință nu este cu putință a plăcea lui Dzeu, acea credință o aflăm în toată puterea și splendoarea ei la acest sfânt bărbat pe care însuși Evangelistul îl numește „plin de credință și de Duhul sfânt“.

Dacă statornicia pe lângă credință este că o legătură întăritoare, ca căldura pe lângă lumină; dacă un învățat a iubit cândva cu dor înflăcărat pe învățătorul său; dacă au apărat oarecine adevărurile supte dela cel mai înalt învățat al legilor dzești — dela

Christos cu zel neobosit și învățat; dacă virtutea, moralitatea și blândețea inimei au fost oarecândva reprezentate: atunci credință, dragoste, statornicie, zel, blândețe precum toate virtuțile înalte și sublime le aflăm intrupate în acest bărbat sfințit ale cărui fapte emulează în vrednicie cu ale apostolilor.

Stul Evangelist Luca în descrierea faptelor apostolești la cap 6 și 7 espune pe larg alegerea lui Ștefan de diacon în numărul celor 7, între cari cuprindeă locul cel dintâi, precum și neobosita lui conlucrare la lățirea adevărilor creștinești, îndrăznețea mărturisire alui Christos în mijlocul Arhierieilor, acelor arhieriei cari cu puțin mai înainte ș'au stropit mâinile lor tirane cu scumpul și nevinovatul sânge al Mântuitorului.

Priviți-l pe cel mai de frunte slujitor la mesele văduvelor, bolnavilor și săracilor, priviți pre arhidiaconul Ștefan cum se îngrijește cu nedumerire de a mângăia pre cei năcăjiți și a alina durerile celor întristați; priviți pe împărțitorul de hrană al celor lipsiți și dădătorul de sănătate al celor gârboviți!

Și când privim câte fapte bune și adevărat creștinești a săvârșit, iar ca răsplată a întimpinat în loc de recunoștință și laudă din partea jidovilor, ură, prigonire, prindere, încătușare și tragere naintea tribunalului când privim toate acestea mintea ni-se turbură, inima ni-se rănește și ne mângăem numai aducându-ne aminte de cuvintele Mântuitorului: „bucurați-vă și vă veseliți cei cari a-ți răbdat foame, sete, ocări, batjocuri, dureri și însași moartea pentru mine că plata voastră multă este în ceriuri; că așa au gonit și pe prorocii cei mai înainte de voi“. Și iarăși la Isaia 43. 27: „părinții vostri cei răi dintâi au păcătuit și boerii fărădelege au făcut asupra mea“.

Vedeți acum pe stul Ștefan cu ce bărbăție, cu ce curaj și îndrăzneală se apără pe sine și învățătura sa înaintea judecătorilor! În cuvinte bărbătești le pune înaintea ochilor oglinda fărădelegilor, le deschide istoria păcatelor neamului jidovesc începând dela Avram. Nu se știe a le spune în față: Voi cei tari în cerbie și netăiați împrejur cu duhul și cu inima, voi pururea duhului sfânt împotriva, precum părinții vostri așa și voi. Pre carele din proroci n'au gonit părinții vostri și au omorât pre cei ce mainainte vesteau de venirea celui drept a căruia acum voi vânzători și ucigători v'ați făcut...!

La aceste cuvinte rostite cu liniște și convingere sufletească se aprinse de mânie și se turburase întreg sfatul arhierieilor. Ei cautau mărturii mincinoase pentru de a da la aparință formă legală spurecatului lor cuget de răzbunare.

Încă nu eră târziu, Stul Ștefan putea să se scape din gura morții, un singur cuvânt — revocarea celor mărturisite și trecerea sa în ceata dușmanilor ar fi fost de ajuns ca să se mântue. Inse dânsul a purtat prea adânc convingerea despre adevărul celor mărturisite, a preferit a muri moarte de uncenic pentru învățătorul său. De aceea i-se și arăta pe ceriu chipul fiului lui Dzeu plutind în văzduh deadreapta Tatălui. Atunci inima stului se aprinde de dor pentru stăpânul său și cu glas înalt a strigat: iată văz ceriurile deschise și pe fiul omenesc stând de-a dreapta lui Dzeu! La auzul acestor cuvinte poporul înverșunat 'l apucă pe sftul, 'l răpese afară din oraș și aci tăbăresc asupra lui cu petri.

Sub ce chinuri și dureri v'a fi răbdat acest mucenic tirania ucigașilor! Dar el nu căută să se răzbune, ci din contră se rugă pentru ștergerea păcatelor acolora zicând: Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!

La atâta înălțime morală încă nu s'a mai fost urcat până acum nimenea afară de însuși Mântuitorul Christos, idealul moralului.

Statornicia Mucenicului precum și liniștea inimei cu care a primit mucenicia a produs admirațiune chiar și între jidovii cei mai încarnați. Din care pricină Gamaliel, marele farizeu și membrul sfatului (sinedriului) jidovesc, vestitul învățat din Ierusalim și învățătorul lui Saul—Pavel primi însuși creștinismul.

Dacă acesta ca și Saul, ca vrăjmași ai sfântului Ștefan au admirat și urmat faptele lui, și noi, mai vârtos ca creștini, având pe el de chip și model, să ținem la credința și legea noastră, să nu ne temem precum el nu s'a temut, de cei ce ne asupresc sau amenință, să răbdăm pentru adevăr, se facem bine să jertfim și să miluim pre cei năcăjiți pre cei săraci, și să ne rugăm chiar pentru aceia cari ne voesc rău, adecă pentru vrăjmașii nostri zicând cu Sftul Ștefan: Doamne, nu le socoti lor păcatul.

Familia creștină.

Principiul creștin al familiei.

(Prelucrare din franțuzește).

(Urmare).

Adecă, sub diferite forme apare în plin creștinism familia păgână, care pareă definitiv învinsă prin Evangelie. Nu numai odată ați regăsit-o cu aceste semne caracteristice degradând femeia, făcând din ea jocul plăcerilor, pentru a face în curând victima ei și arătând pentru copil disprețul întregului păgânism ca și pentru membrii slabi ai omenirii și prin exploatarea inferiorilor înflorind o sclavie ipocrită, aproape tot așa de nemiloasă ca și cea veche! Adesea în zilele noastre, vâlul care acopere aceste rușini se ridică. Ura soțului sau sentimentul femeii le dă în vileag curiozității publice, în acele discuții judiciare, care mișcă glodul închis sub aparente onorabile și atunci, în fața acestor inferne domestice, care se descopăr deodată, societatea noastră lustruită și civilizată se îndoește dacă s'a supus influenței celor 18 secole de creștinism și se întreabă cu groază, dacă nu se aseamănă în totul vieții r. mane cu putregaiul și cu infamia sa. Are multă dreptate de a pune această chestiune, căci ea poartă în sine fermentul păgânismului învechit, care n'a fost stărpit decât prin reînnoirea radicală, care răsare după un creștinism sincer și consecvent.

Este timpul acum să cercetăm principiul pe care trebuie să-l luăm pentru a redă familiei frumsețea și demnitatea sa. Nimic nu ar putea fi mai folositor decât această cercetare, căci cu toții suntem atrași a deschide sufletul nostru acestui element păgân, care se confundă cu al păcatului și contra căruia trebuie să luptăm uniți, cu energie și statornicie. Acest principiu este admirabil redat în textul nostru: „Eu și casa mea servim lui D-zeu“. Cu alte cuvinte eu și casa mea n'avem alt scop decât de a mări pe D-zeu și a ne consacra Lui. Deci, destinația familiei este de a servi pe D-zeu. Și acesta este principiul general al vieții creștine. Acesta este un principiu de supunere, umilintă și dragoste. Creștinul nu trăește pentru el, ci pentru D-zeu. Voința sa nu este suverană; contrar el se îndoește și se rupe oarecum dela voința lui D-zeu. A servi în sens creștin este a te supune în umilintă și dragoste. Acest serviciu către D-zeu nu este sclavie, căci se săvârșește cu cea mai mare libertate interioară; însă,

nu mai puțin, implică darul întregii noastre ființe către Cel ce ne-a mântuit. Acest principiu general al vieții creștine găsește una din cele mai frumoase aplicațiuni în cercul celor mai scumpe afecțiuni. Acolo deasemenea servim pe D-zeu și încă în două feluri: *în familie și de familie*. Să expunem pe scurt aceste 2 puncte.

Ce înseamnă a servi pe D-zeu *în familie*? A servi am zis, înseamnă a ne uita pe noi pentru D-zeu și a pierde viața noastră pentru a o regăsi la dânsul. A-l servi în familie înseamnă a ne sili să-L glorificăm în legăturile Sale așa de dulci și de prețioase înainte de a-i căuta bunătatea. A da familiei un scop nobil, înălțător, care să fie deasupra noastră, a recunoaște că nici chiar omul nu trebuie să trăiască pentru el însuși, căci destinația sa este la D-zeu. Și a avea grije a nu lua partea 2-a a textului nostru și a zice în fundul inimei noastre: voiu servi casa mea înainte de orice.

Cât sunt de numeroși, chiar printre creștini, acei cari au primit această deviză și o practică scrupulos! Se pare a fi în rostul lor, pentru că au renunțat la vărsarea răului și își caută plăcerea în domeniul liniștit al afecțiunilor domestice. Aceasta este o mare greșală: se pierde tot așa de bine sufletul în mijlocul acestora ca și în vârtejurile lumii. O mulțime de oameni se osândesc într'un chip onest în felul acesta, pe o cale regulată și cu obiceiuri așezate. Peirea nu este într'un fel sau în altul al păcatului: ea este de drept în separație de D-zeu, în sminteala creaturii care caută centrul și sfârșitul său pe pământ, în loc de a le pune în Acela care este Creatorul și Mântuitorul său. Egoismul colectiv este totdeauna egoism, și dacă se preferă persoana sa, și dacă familia sa nu se pune mai puțin în afară de rândurile creștinilor.

Familia ne procură bucurii mari și legitime; ea are, însă, și interesele sale. În sfârșit ea se razimă pe cele mai simțite afecțiuni. Nu se aplică serios textul nostru decât atunci când cineva se găsește gata a sacrifica lui D-zeu bucuria cași interesul, iubirea cași mulțumirea.

Nu servim pe D-zeu în casa noastră decât dacă respectăm în întregime dulcele răgaz al vieții interioare: Evangelia, care nu predică o morală seacă și ursuză, îi recunoaște legitimitatea. Noi greșim lui D-zeu, dacă nu știm a renunța pentru Dânsul, deocamdată, la plăcerile familiei, fie pentru câteva ore sau pentru mai mult timp. Sunt oameni care-și trec fericirea vieții în interiorul lor înainte datoriei și care se întemnițază în cercul afecțiunilor lor. Timpul pe care au obiceiul să-l consacre familiei lor le pare sfânt, și D-zeu poruncește o bucată de timp pentru a vizita pe săraci, sau pentru a susține opera pe care o reclamă grija lor și dacă aparțin unei Biserici pentru a contribui, prin cooperarea lor activă, la binele lor spiritual; acei oameni care se întăresc dinapoia fericirilor domestice, ca dinapoia unei bariere peste care nu se poate trece, n'au dreptul să repete textul nostru. Pentru mine, zic ei, voiu servi casei mele și voiu uita pe D-zeu meu.

Nu ajunge să sacrificăm plăcerea familiei, ci trebuie să și subordonăm interesele sale voinței lui D-zeu. Asupra acestui punct iluziunile sunt ușoare: câți preținși creștini, sub pretextul de a-și asigura traiul ticnit, norocul copiilor lor, își deschid inimele dragostei de câștig. Ei simțesc trebuința de a nutri pentru ei însiși dorința de bogăție, însă cred perfect în rândul creștinilor urmărind cu sete mari bucurii pentru familiile lor. În felul acesta, omul este pus pe cale de a părăsi o pozițiune avantajoasă, pentru a rămânea con-

stant convingerilor sale. Datoria este clar descrisă: de ar fi singură în cauză n'ar exista, însă gândește la copiii săi și se opune vocii conștiinței sale, care este vocea lui D-zeu. Comite o lașitate: își vinde datoria sa de dragul familiei. Altul refuză unei cauze sfinte darurile generoase, pe care D-zeu le cere, pentru că nu vrea să micșoreze moștenirea fiilor săi, ca și cum cea mai mare binecuvântare lăsată moștenire nu ar fi pilda devotării către D-zeu, ca și cum moștenirea morală a familiei, tradiția generozității, spiritul sacrificiului moștenirii materiale și ca și acesta păstrat și mărit prin averiile nu s'ar transmite cu aurul și argintul foarte adesea în sufletul pervertit focul care nu se stinge niciodată.

Pus între D-zeu și familia sa, acest om nu s'a oprit și se simte rău de deciziunea sa. Se crede înțelept, drept, bun părinte, pentru că el este sgârceit și interesat de dragostea părintească. N'a zis el în locul frumoaselor cuvinte ale textului nostru: Cât mă privește, voiu servi casa mea și voiu uita pe D-zeu!

„Albina“.

(Va urmă).

Ședința publică din seminar.

Duminecă a aranjat societatea de lectură a secției teologice dela seminarul nostru diecezan o prelegere publică. Anunțarea programului s'a făcut de repețitori în „Românul“ din Arad, și tinerimea a executat splendid frumosul program constituit din o disertație, din declamări cântece în cor și în orestră. Cei ce au avut bunul gust de a-și face plăcerea unei zile bune, au fost bogat răsplățiți de frumoasele prestațiuni ale elevilor. Dar iată și programul:

1. „Imn“ de D. G. Kiriace, cor. sem.
2. „Religia și civilizația omenească“, disert. de E. Căpitan, t. c. II.
3. a) „Fă-mă Doamne“ de T. Lugojan; b) „Hailiță din cel sat“ de G. Dima cor. sem.
4. Fragment din „Despot Vodă“ de V. Alecsandri, decl. de G. Morariu t. c. I.
5. „Cântece românești“ de A. Segvens orhestra sem.
6. „Fluturul“ de I. Mureșianu, cor. sem.
7. „Lenore“ (după Bürger) trad. de St. O. Iosif, decl. de A. Vancea t. c. I.
8. „Stâng-drept“ de A. Teodorescu, cor. sem.

Publicul din Arad s'a arătat înse indiferent și față de aceasta frumoasă manifestațiune culturală a tinerimei seminariale, a preferit zăduful cafenelelor atmosferei luminoase din frumoasa sală seminarială, abia câțiva domni cari nu umblă la cafenele și dame mai multe, fie zis spre lauda lor în vreme ce trebuia să fie tot Aradul la acel concert.

Căci doar e vorba de tinerimea noastră, care e pretutindeni unde e nevoie de a înălța sufletele în zile de tristețe și de bucurie deopotrivă, fără nici o pretenție ca niște trubaduri ai vieții noastre sociale, ei pe toți îi ascultă tuturora le stă la dispoziție, iar acum când chiamă publicul la un festival al său, atunci acesta nu este acasă.

Vor fi având și acești elevi trebuințele lor culturale pentru cari n'au de acasă acoperământ, căci sunt băieți săraci. Intre acestea sunt excursiunile de o importanță culturală incalculabilă pentru elevi. Direcțiunea acum lucrează la înființarea unui fond de excursiuni școlare și elevii conștii de sine ca să nu apară de

cerșitori, au oferit publicului plăcerea unui frumos concert în prețul benevol de intrare și publicul nu a honorat aceasta nobilă intențiune a tinerimei. Poate se va învinui tinerimea că nu a făcut și invitări personale, fie și așa, și scuza cade în favorul lor, modestia nu e o rea însușire. Inse fie cum va fi fost, am dori ca pe viitor să ne vedem toți în jurul tinerimei precum ia este pururea în jurul nostru.

În Sibiu se aranjează acum un frumos ciclu de conferențe, am primit și noi chiar de afară dela periferii oferte dela oameni de carte că s'ar angaja la un ciclu de conferențe în Arad. Am încercat la corpul profesoral dela seminar, acesta însă învoacă experiențele din trecut că Aradianii nu vin la conferențe. Ni-am spus năcazul unui Sibian, care m'a mângăiat că așa e pretutindeni la noi, așa fost și în Sibiu, dar conferențiarilor n'au resignat că au dat înainte cu conferențele lor până când au atras atențiunea publicului prin temele lor interesante și astăzi au casă plină.

Aș avea dorința să facem și noi așa, s'o începem d'capo și să tot cântăm și vorbim până ne vor auzi afară. Câți sunteți chemați veniți să deschidem calea la inima publicului.

„Biblioteca poporală a Asociațiunii“.

Cătră conducătorii poporului dela sate.

Ne aflăm la sfârșitul lui februarie și dintre cele 8000 apeluri și liste, pe cari le-am distribuit între frunțașii conducători de prin comunele locuite de români, cu scopul de a se înscrie câți mai mulți membri ajutători la „Asociațiune“, cu taxa de 2 cor. în schimbul căreia, va primi fiecare membru câte 10 cărțile și un calendar; până de prezent, abiă ni s'au înapoiat 300 de liste.

Știm și recunoaștem, că anul acesta, nu e unul dintre cei buni. Știm că poporul e lipsit și sărac. Suntem convingși însă, că în fiecare comună se găsec cățiva frunțași, cari la îndemnul luminat și binevoitor al conducătorilor lor, nu vor pregețā să se înscrie în șirul membrilor ajutători, de o parte, ca și ei să sprijinească lucrările de deșteptare, pe cari „Asociațiunea“ le înfăptuește pentru săteni iară pe de altă parte să-și stampe setea de învățătură, luminându-se tot mai mult prin slova cărții.

Rutenii din Bucovina, un popor de abiă trei sute de mii, numără la biblioteca poporală a lor peste 50.000 de membrii. Noi românii cari trăim în țara aceasta, suntem un popor de peste trei milioane și totuși nu ne-am putut învrednici să scriem în cartea cea mare a neamului nostru, ca membrii ajutători ai „Asociațiunii“, pentru anul 1912, decât neînsemnata sumă de 12.000.

Ni se strânge inima de durere, când vedem, că toate nisuițele și încercările noastre, ce le înfăptuim pentru binele obștesc și în deosebi, pentru deșteptarea și luminarea țaranului român nu sunt sprijinite după cum ar merita.

Apelăm de nou la bunăvoința și sprijinul tuturor conducătorilor și îndeosebi rugăm pe D-nii preoți și învățători, cari au primit apeluri și liste pentru înscrierea de membrii, să binevoiască a înscrie cât mai mulți membrii ajutători, și cu posibila grăbire să ne înapoeze listele.

Din cauza, că nu am primit liste cu membrii n'am putut și în câte exemplare să tipărim cărțile a-

părute până acum și totodată n'am putut face nici expediția la adresa aceloră, cari dejă sunt înscriși dar lista cu numele membrilor nu ne-au fost trimisă.

Cărțile apărute până acum, s'au tipărit în câte 15.000 exemplare. Nădăduim, că pentru anul acesta numărul membrilor se va sporti la acest număr și așa destul de mic față de numărul total al poporului nostru.

„Biroul Asociațiunii“.

Testimoniu de cvalificație pierdut.

Aduc la cunoștința publică, că am pierdut în mod necunoscut testimoniul meu de cvalificație învățătorească, liberat din partea comisiei examinătoare a Veneratului Consistor gr.-or. rom. din Arad de datul 16/29 septembrie 1892 Nr. 4048 comis. exam. 479.

Arad, la 28 ian. (10 febr.) 1913.

Elena Pipos,
învățătoare.

CRONICA.

† **Aurel Popoviciu.** Marți a fost în Arad înmormântarea procurorului regesc Aurel Popoviciu. A participat la înmormântare P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp cu asesorii consistoriali, cari au pus pe sicriu o frumoasă cunună în numele consistorului. Din partea institutului a fost corul seminarial și tinerimea cu corpul profesoral.

Tata reposatului, decedatul de pie memorie Ioan Popoviciu a fost pe vremuri director local al preparandiei noastre și lui i-se poate mulțumi fundațiunea Elena Ghiba Birta, care astăzi susține 12 stipendiști câte cu 600 cor. El a fost anume iurisconzultul decedatei fundatoare și la a lui sfaturi a făcut epocalul testament. Decedatul Aurel Popoviciu a fost membrul comitetului administrativ al fundațiunii până la moarte și biserica a dat toate onorurile membrului comitetului fundațiunii E. Gh. B. și fiului aceluia Ioan Popoviciu care a creat aceasta frumoasă moștenire tinerimei române.

Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvântată.

Cununie. Dl Nicolae Marginean și D-șoara Emilia Chicin și-au serbat cununia religioasă în 23 februarie (8 martie) la orele 4. d. a., în sfânta biserică gr.-or. rom. din Nădlac. Fie într'un ceas bun!

Cronica bibliografică.

Combaterea beției. A apărut: „Beutura și urmările ei alcoolul“. De: Pavel Dirlea, inv. dir. Prelegere publică predată liber a 2-a zi de Crăciun 1912 în școală română — în prezența școlărilor, adulților-poporului și a inteligenței din comuna Boroșineu. Atragem atențiunea asupra acestui tractat poporal al chestiunii alcoolice. Preoțimea și învățătorimea are aici într'un mănunchiu adunat un complet de date statistice bine alese pentru a face icoană clară a ororilor alcoolismului. Recomandăm preoților și învățătorilor aceasta carte a osândeii alcoolismului.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință „Luceafărul“ Nr. 4 1913 cu următorul cuprins bogat și variat: Dr. M. Crăniceanu, Noul asalt împotriva

culturii românești. Ecaterina Pitiș, Drumuri (poezie). Z. Bârsan, Sonet (poezie). G. Bogdan-Duică, Grigorie Alexandrescu. Din Gesundbrunnen, Cugetări. I. Agârbiceanu, Divorțul nenii Niculiță. Maria Cunțan, Pe drum spre casă (poezie). Octav Minar, Eminescu, Maiorescu, Iacob Negruzzi și Creangă. * * * Noul palat comunal din București. I. Agârbiceanu, Arhanghelii (roman). Dări de seamă: E. G. Gerhart Hauptmann: Atlantis. D. N. C. Almanahul Societății Scriitorilor români.

Concurs.

În urma abzicerii înv. Lazar Oprean și a concluzului Ven. Consistor diecezan din Arad Nr. 3198/1912 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala gr. or. română elementară din **Checheș** (Lippakékes) cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 una mie coroane care se solvește din cassa culturală în rate lunare anticipative.

2. Cvincvenalele prescise, s'au cerut ca ajutor dela stat.

3. Venite cantorale: dela mort mic 60 fileri, dela mort mare 1 coroană, dela mort cu liturgie 2 cor.

4. Spese de conferințe învățătoarești 20 coroane.

5. Scripturistica 12 coroane.

6. Locuință în natură cu grădină și apartinătoare.

Învățătorul alegând este îndatorat să provadă strana, — se catehizeze în caz de lipsă, — și să țină școala de repetițiune fără alta remunerațiune deosebită.

Recurenții tineri sunt preferiți și sunt poftiți să-și susțearnă recursele ajustate conform regulamentului, adresate comitetului parohial din Checheș și trimise oficiului protopresb. din Belinț (Belenceze) și să se prezinte în persoană și'n biserică pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Checheș ținută la 22 iulie (4 august) 1912.

Dimitriu Lutăi
paroh, preș. com. par.

Avram Triou
notar ad hoc.

—□—

1—3 gr.

Pentru postul de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din **Paniova**, tractul Belințului, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 469 coroane,

2. în naturalii: 11 măji metrice grâu și 11 m. cucuruz, prețuite toate în 308 cor.,

3. întregire dela stat 223 coroane,

4. pentru conferențe 20 cor.,

5. pentru scripturistica 10 cor.,

6. locuință liberă cu 2 chilio, bucătărie, cămară, șopru, coteț de porci și grădină.

De încălzirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească; de locuința sa însă învățătorul.

Mai are: dela înmormântare mare 1 cor., dela prunci 60 fil., dela liturgie pentru morți 1 cor. și dela cununie 80 fil., apoi dela parastas 60 fil. și dela sfințirea casei 20 fil. Se înțele aceste taxe le capătă numai când este anume poftit.

Alesul e obligat să instrueze nu numai pe școlarii obligați, fără și pe cei de repetiție, se presteze

servițe cantorale, să învețe pe școlari cântările bisericesti și'n dumineci și sărbători să-i conducă la s. biserică și să-i țină în ordine.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Paniova (Panyó), pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Belence, Temes megye), și într'o duminică ori într'o sărbătoare, să se prezenteze, sub durata concursului, în s. biserică din Paniova, spre a-și arată desteritatea în cântare și'n tipic.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confes. gr. or. rom. din **Ficătar**, protopresbiteratul Belințului, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 605 cor.; 2. întregirea salariului fundamental, dela stat, 395 cor.; 3., eventualele cvincvenale dela stat; 4., pentru conferență 15 cor.; 5., pentru scripturistica 10 cor.; 6., locuință în natură cu a $\frac{1}{4}$ jugăr intravilan; 7., dela înmormântări, unde va fi poftit, 1 cor.

De curățirea și încălzirea salei de învățământ, să îngrijește comuna bisericească; ear de a locuinței învățătoarești, învățătorul.

Alesul, fără altă remunerație, e îndatorat să provadă strana în biserică, să conducă regulat pe elevi la biserică și să învețe atât pe cei de toate zilele, cât și pe cei de repetiție, cântările și răspunsurile liturgice.

Reflectanții sunt poftiți a-și așterne petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiterat din Belinț (Belenceze, Temes-megye), și să se prezinte în terminul concursual, într'o duminică, sau într'o sărbătoare, în s. biserică din Ficătar (Feketeér, Temes-megye), spre a-și arată desteritatea în tipic și în cântare.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat prin rezoluțiunea Ven. Consistor de sub Nr. 6810/1912 pe lângă parohul deficient Ștefan Leucuța din **Șimand** ppresbiteratul Chișineului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune pământ comasat ca beneficiu fundamental.

2. Una sesiune pământ comasat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nr. 2751/1902.

3. Două intravilane în estenziune de 1600□ stângini.

Stolele legali pentru servițiile religioase, cari nu sunt luate în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/1902.

Alegândul capelan va beneficia din toate acestea beneficii și venite parohiali jumătate, având a suportă toate dările publice după venitul beneficiat de dânsul, — și e îndatorat a catehiză fără drept la remunerațiune, la școalele din comună.

Parohia fiind de **clasa primă**, dela recurenți se recere testimoniu cu 8 cl. gimnaziale și cu maturitate, precum și testimoniu de cvalificațiune pentru parohii de clasa primă.

Recursele astfel ajustate și adresate comitetului parohial din Șimand, sunt a se trimite în termenul legal P. On. Domn Dr. Dimitrie Barbu protopop ort. or. rom. în Chișineu (Kisjenő).

Recurenții au a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Șimand spre a-și arăta desteritatea în oratorie, în cele rituale și în cântarea bis.

Șimand, din ședința comitetului parohial ort. or. rom. ținută la 23 decembrie 1912 (5 ianuarie 1913).

Comitetul parohial din Șimand.

În conșelegere cu *Dr. Demetriu Barbu* protopopul tractual al Chișineului.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului de învățător la vacanta stațiune învățătorescă **Tilecuș** protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe **17/30 martie 1913.**

Emolumente: 1. Dela comuna bisericească prin repartiție pe popor 640 cor., dela stat 360 cor. 2. Locuință o chilie și cuină și supraedificatele aflătoare. 3. Dela înmormântări unde va fi poștit 1—2 cor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați să-și înainteze cererile de concurs, adresate comitetului parohial, subscrisului în Mezőtelegd, până cu trei zile înainte de alegere, având dânșii a se prezenta poporului, spre a se face cunoscut, în cătareva duminică ori sârbătoare.

Tilecuș 1/14 februarie 1913.

Vasilie Chirila

Dimitrie Indrieș

preot, preș. com. par.

not. com. par.

În conșelegere cu *Alexandru Munteanu*, protopresbiter inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala noastră confesională ort. rom. din **Lipova** devenit vacant prin strămutarea învățătorului Iuliu Putici se publică concurs cu termen de recurgere **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar fundamental în bani 1000 cor.; 2. locuință liberă în edificiul școlii; 3. 1/4 jugher grădină spre folosință; 4. pentru scripturistică 20 cor.; 5. pentru conferință învățătorescă 20 cor.; 6. venite stolare.

Pentru curățirea și încălzirea salei de învățământ va îngriji comuna bisericească; curățirea locuințelor învățătoresști cade în sarcina învățătorului.

Alesul e îndatorat să presteze servițiile cantonale în și afară de biserică, având a conduce strana și a instrui elevii în cântările bisericești și ai conduce regulat la sf. biserică la slujba dumnezească.

Reflectanții cari dovedesc că pe lângă cvalificațiunea învățătorescă au 4 clase medii (gimnaziale, reale ori civile) și poșed desteritatea de a instrui și conduce cor vocal — pentru ce se asigură o remunerațiune anuală de 120 cor. — vor fi preferiți.

Recurenții au să-și aștearnă în termenul legal concursesele ajustate cu documentele prescise, adresate comitetului parohial din Lipova la P. On. Oficiu protopresbiterat în Lipova (Lippa) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritate în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Lipova la 30 ianuarie (12 februarie) 1913.

Dr. Aurel Halic

Iuliu Onu

v. președ. com. par.

not. com. par.

Cu consenzul protopresbiterului *Fabriciu Manuila* inspector de școale.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării V. Consistor Nr. 5243/1912, se publică licitațiune minuendă pentru zidirea unei case parohiale în comuna **Fibiș** (Temesfüves) cu termen pe ziua de **28 februarie (13 martie a. c.)** la orele 10 a. m. în localitatea școlii.

Prețul de esclamarie: 5764 cor. 60 fl. Reflectanții vor avea să depună vadiu de 10% din prețul esclamării în bani gata, pentru participare nu poate nici un reflectant să-și facă pretenziune față de comuna bisericească.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din Fibiș.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja pe acel reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitațiunei.

Fibiș la 16 februarie (1 martie) 1913.

Pentru comitet.

Gheorghe Todan,
paroh-președinte.

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARAD. ◆

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188.

RUBINSTEIN MÓR

SPEEDITOR

TRANSPORTAJ CU AUTOMOBILE

Întreprinde tot felul de transportări, împachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă rezonabilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutite de viermi (stelnițe), și tapetate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului contelui Schönborn Bucheim Frigyes. Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale Szolyvai, Pannonia, Polenai și Luhi Erzsébet. Tot aici se capătă renumita apă „Málnási Borviz“ în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla à 20 fl. Revanzătorii capătă rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărăt dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. Casse de fier nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate.

ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORITILOR.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint chiņa	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.